

WATER AND WASTE REGULATORY OFFICE
ZYRA RREGULLATORE PËR UJË DHE MBETURINA
REGULATORNI URED ZA VODU I OTPAD

Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike të Kosovës
National Institute of Public Health of Kosova

MEMORANDUM I MIRËKUPTIMIT NË MES:

ZYRËS RREGULLATORE PËR UJË DHE MBETURINA (ZRRUM)

DHE

INSTITUTIT KOMBËTAR PËR SHËNDETËSI PUBLIKE NË KOSOVË
(IKSHPK)

Shkurt 2007

1. Palët në këtë Memorandum Mirëkuptimi (MM)

MM u përket këtyre dy palëve në lidhje me monitorimin, raportimin dhe aplikimin e standardeve të ujit kualitativ të pajes në Kosovë:

- Zyra Rregullatore për Ujë dhe Mbeturina (ZRRUM) dhe
- Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike në Kosovë (IKSHPK).

Kushtet ligjore që tash janë në fuqi në Kosovë dhe që mbulojnë aktivitetet kryesore të këtyre organeve janë përbledhur në pjesën e mëposhtme:

a) ZRRUM

Zyra Rregullatore për Ujë dhe Mbeturina është organ i pavarur përgjegjës për rregullativën ekonomike të të gjitha ndërmarrjeve publike dhe atyre në pronë shoqërore për ujë dhe mbeturina (NPP dhe NPSH) dhe Furnizuesve të Ujit me Shumicë në Kosovë në përputhje me Rregulloren e UNMIK 2004/49 (këtej e tutje të quajtur Rregullorja) dhe Rregullat përcjellëse. Posaçërisht, Neni 32 i Rregullores përcakton masat për zbatimit të standardeve të ujit të pijshëm përfshirë dënimet për ofruesit e shërbimeve përgjegjës për sigurimin e ujit “i papërshtatshëm për konsum të njerëzve”. Neni 13 i Rregullores cakton modalitetet për ZRRUM të lejoj përashtimet formale të ofruesve të shërbimeve në situatat kur standardet e ujit të pijshëm nuk arrihen.

b) IKSHPK

Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike në Kosovë është një institucion referent në Ministri të Shëndetësisë (MeSH), përgjegjës për monitorim rutinor, testim dhe imponim të standardeve të ujit të pijshëm në Kosovë. Përgjegjësitë për IKSHPK në relacion me monitorim, testim dhe zbatimin e standardeve të ujit të pijshëm janë caktuar në Udhëzimin Administrativ (shëndetësi) 2/1999. Ky

Udhëzimin kërkon nga IKSHPK të monitorojë dhe zbatoj¹ standartet e ujit të pijshëm për të gjithë ofruesit e tashëm dhe të ardhshëm të shërbimeve të ujit të pijshëm për ushqim dhe pije, përpunim dhe fabrikim, përfshirë administrimet publike, kompanitë publike të ujit, kompanitë private dhe personat individual. Standartet po ashtu aplikohen edhe për prodhues, furnizues dhe shitësit e ujit të pijshëm në shishe në Kosovë.

2. Standartet në fuqi për Kualitetin e Ujit të Pijshëm në Kosovë

Standartet qe aplikohen në Kosovë për ujin e pijshëm janë definuar në Udhëzimin Administrativ të UNMIK-ut (shëndetësi) 2/1999. Këto standarde janë bazuar në standartet e mëhershme Jugosllave nuk korrespondojnë² me Direktivat e Ujit të Pijshëm të BE (98/83/EC). IKSHPK janë duke kërkuar përkrahje donatore për rishikim të standardeve në përputhje me Direktivat e fundit të Ujit të Pijshëm të BE (98/83/EC).

3. Qëllimi i këtij MiM

Qëllimi i këtij Memorandumi Mirëkuptimi është të definoj përgjegjësitë kyçë të dy palëve dhe të siguroj një kornizë për bashkëpunim afatgjatë mes dy palëve siç është definuar më lartë në lidhje me monitorim, raportim dhe zbatimin e përbushjes së standardeve të ujit të pijshëm dhe çështje përcjellëse lidhur me ofruesit e shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza që janë licencuar të ofrojnë shërbimet e furnizimit me ujë (dhe shërbimet për ujëra të zeza) në Kosovë. MiM nuk është një dokument ligjor.

4. Shtrirja e këtij MiM

Fushëveprimi i këtij MiM është i kufizuar shërbimet e furnizimit me ujë që ofrohen nga ofruesit e shërbimeve të ujit dhe kanalizimit në Kosovë të licencuar nga ZRRUM (do të thotë kompanitë publike dhe shoqërore) në përputhje me mandatin ligjor të ZRRUM-it të përcaktuar në Nenin 1 të Rregullores. Fushë veprimi i këtij MiM nuk mbulon çështjet e kualitetit të ujit për furnizuesit privat apo ata rural që nuk janë nën përgjegjësi të ofruesve të licencuar të shërbimeve të ujësjellësit dhe ujërave të zeza dhe që rrjedhimisht janë jashtë përgjegjësisë së ZRRUM-it.

5. Përgjegjësitë e palëve ndaj MiM

a) Shkëmbimi i informatave

Të dy palët pajtohen të shkëmbejnë informatat dhe të mirren vesh për qasje të përbashkët lidhur me të gjitha çështjet rrëth monitorimit, testimit dhe zbatimin e furnizimit me ujë kualitativ të pijshëm nga ofruesit e licencuar të shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza-posaçërisht ku ka dëshmi të problemit të vazhdueshëm³ bakteriologjik në furnizim publik me ujë. Në veçanti, informatat mujore të monitorimit të mbledhura nga IKSHPK do t'i dërgohen ZRRUM-it nga IKSHPK në formë elektronike brenda 10 ditëve të punës të secilit muaj pasues dhe çfarëdo incidenti signifikant lidhur me mos-përbushjen e standardeve që do të identifikohet.

b) Takimet vjetore për shqyrtimin e performancës së ofruesve të shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza

Të dy palët do të pajtohen të takohen së paku një herë në vit në përvjetorin e nënshkrimit të këtij MiM që të shqyrtojnë kualitetin e ujit të ofruar në vitin e mëparshëm në lidhje me standartet e

¹ Pjesa 7e Udhëzimit Administrativ 2/1999 kërkon NIPHK të “propozoj procedurat që UNMIK të hetojë shkaqet kur mostrat nuk përputhin standartet përfshirë rregullimet për zbatimin dhe rregullimet për vënien e dënimive financiare”. Deri tani nuk janë zhvilluar këto procedura nga NIPHK.

² NIPHK është në proces të kërkimit të përkrahjes financiare nga donatorët për të azhurnuar standartet në pajtim me Direktivën e fundit të BE për Ujin e Pijshëm (98/83/EC).

³Mbulon më shumë se një raport të NIPHK për shërbimet e rajonit përkatës

kualitetit të ujit të pijshëm, posaçërisht kualitetit bakteriologjik. Palët do të shqyrtojnë edhe fushëveprimin e MiM dhe do të pajtohen për çfarëdo ndryshimesh të domosdoshme.

c) Hetimi i problemeve

Kur një problem lidhur me kualitetin e ujit në përputhje me standardet është konstatohet përmes monitorimit rutinor të bërë nga IKSHPK ose përmes ndonjë burimi tjetër të informatave të besueshme, posaçërisht lidhur me prezencën e vazhdueshme të problemit bakteriologjik në lidhje me përbushjen e standardeve, të dy palët do të takohen brenda 5 ditëve punuese të rezultateve të kualitetit të ujit të pijshëm të raportuara dhe të shpërndara nga IKSHPK dhe të pajtohen për veprimet përfshirë diskutimet e përbashkëta me ofruesit e licencuar të shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza për të gjetur:

- Arsyen(t) për mos-përbushje
- Masat e menjëhershme të propozuara që duhet të merren nga ofruesit e shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza përfshirë trajtim shështë, furnizim alternativ të ujit të sigurte të pjes, njoftimin e mediave, etj.
- Masat afatgjata që do të ndërmerren nga ofruesit e shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza përfshirë pajisje të reja/shështë/të trajtimit bashkë më sigurimin e financimit
- Cilatdo masa të trajnimit që do të merren
- Marrëveshje për njoftimin e incidentit te Inspektorët Sanitar Komunal, AKM dhe ndonjë palë tjetër
- Njoftimet në media
- Një vlerësim të rrezikut të tashëm të shëndetit publik, pasuar me futjen e masave të menjëhershme dhe afatgjata pasi të implementohen masat e propozuara afatshkurta.

Të gjitha diskutimet formale mes palëve lidhur me çështjet e kualitetit të ujit përfshirë edhe ZRRUM, IKSHPK dhe menaxhmentin e ofruesve të shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza do të shënohen nga njëra palë sipas marrëveshjes dhe kopjet do tu shpërndahen të gjitha palët brenda 10 ditëve të punës pas diskutimit.

c) Korrespondencia me ofruesit e shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza

Të gjitha korrespondencat mes palëve dhe ofruesve të shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza lidhur me çështjet e kualitetit të ujit të pijshëm dhe masat e domosdoshme riparuese që kërkohen për të adresuar problemin (të menjëhershme dhe afatgjata) do tu dërgohen si kopje palës tjetër të këtij MiM. Kurdo që është e mundur pikat kryesore të tërë korrespondencës nga cilado palë te kompania publike lidhur me çështjet e kualitetit të ujit të pijshëm do të dakordohet me palën tjetër dhe letra do të dërgohet bashkërisht e përkrahur me shkrim nga të dy palët në të gjitha korrespondencat me ofruesit e shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza.

Ajgjensi Kosovar i Mirëbesimit (ose organi pasues) do të kopjohet po ashtu në tërë korrespondencat me ofruesit e shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza lidhur me standardet e kualitetit të ujit të pijshëm.

6. Aplikimi i dënimive

Në pajtim me seksionin 32 të Rregullores së ZRRUM-it, një ofrues i shërbimeve do të jetë fajtor i shkeljes dhe do të jetë i detyruar të paguaj dënim administrativ prej 50,000 eurosh nëse në mes tjerash, “furnizon me ujë të papërdorshëm për konsum njerëzor”⁴.

Zbatimi i dënimive përmes procesit ligjor do të konsiderohet vetëm si **mjeti i fundit nga palët**. Të dy palët do të përpiken të bindin ofruesit e shërbimeve të ujit dhe të ujërave të zeza të adresojnë çështjet e kualitetit të ujit përmes një debati konstruktiv bazuar në një zgjidhje të pajtuar ose

⁴ Nuk ka definicion për “uji i papërshtatshëm për konsum të njerëzve” në rregulloren e UNMIK 2004/49

zgjidhje. Të dy palët duhet të shマンgin komentimin apo këshillimin e ofruesve të shërbimeve të ujit dhe të ujérave të zeza për zgjidhje teknike të përshtatshme të problemeve të ujit kualitativ që është në përgjegjësi të ofruesve të shërbimeve të ujit dhe të ujérave të zeza.

Sidoqoftë, nëse kompanitë e ujit nuk mund të demonstrojnë te ZRRUM-i se kanë marrë hapa të arsyeshëm të adresimit të dështimeve të vazhdueshme bakteriologjike në furnizimin me ujë në afat të shkurtë si të identifikuar në raportet mujore të IKSHPK për shërbimet e rajoneve përkatëse, ZRRUM e përkrahur nga IKSHPK mund të konsideroj aplikimin e dënimive deri në 50,000 euro në përputhje me pjesën 32 të Rregullores.

Vërejtje: Vazhdueshëm do të thotë që tejkalojnë një muaj të raportimit nga IKSHPK.

7. Përjashtimet formale nga ZRRUM

Përjashtime formale mund t'ju lejohen ofruesve të shërbimeve të ujit dhe të ujérave të zeza nga ZRRUM në pajtim me Nenin 13 të Rregullores, për standarde të shërbimeve përfshirë kualitetin e ujit. Mos-përbushja e parametrave kimik dhe fizik mund të jetë objekt i këtij përjashtimi. Megjithatë, në përputhje me politikat e brendshme⁵ të ZRRUM të aplikimit të dënimive në pajtim me Nenin 32 të Rregullores, përjashtimet **nuk** do të lejohen nga ZRRUM për ofruesit e shërbimeve të ujit dhe të ujérave të zeza ku mos-përbushja e vazhdueshme bakteriologjike në kualitetin e ujit të pijshëm ka ndodhur më shumë se një muaj në raportet e IKSHPK.

8. Nevojat për trajnim

Çfarëdo trajnimi për praktikat e mira në lidhje me kualitetin e ujit nëse kërkohet nga ofruesit e shërbimeve të ujit dhe të ujérave të zeza mund të sigurohet nga IKSHPK.

Nënshkruar nga palët

Drejtor i ZRRUM

Datë: 28/02/2007

Drejtor i IKSHPK

Datë: 28/02/07

⁵ tash në zhvillim nga ZRRUM